

Sygn. akt I C 646/22

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 5 czerwca 2023r.

Sąd Rejonowy w Kaliszu w I Wydziale Cywilnym, w składzie:

Przewodniczący: sędzia Michał Włodarek

Protokolant: Anna Dulas

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w dniu 5 czerwca 2023r.

sprawy z powództwa **H. S. (PESEL (...))**

przeciwko pozwanemu **(...) Spółka Akcyjna V. (...) z/s w W. (KRS (...))**

o zapłatę

zasądza od pozwanego (...) Spółka Akcyjna V. (...) z/s w W. na rzecz powoda H. S. kwotę 45.767,19zł (czterdzieści pięć tysięcy siedemset sześćdziesiąt siedem złotych 19/100) wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie liczonymi:

- od kwoty 44.767,19zł (czterdzieści cztery tysiące siedemset sześćdziesiąt siedem złotych 19/100) od dnia 7 sierpnia 2021r. do dnia zapłaty,

- od kwoty 1.000,00zł (jeden tysiąc złotych 00/100) od dnia 31 maja 2022r. do dnia zapłaty,

oddala powództwo w pozostałej części,

nakazuje pobrać na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w Kaliszu tytułem zwrotu części nieuiszczonych wydatków:

- od powoda H. S. kwotę 248,02zł (dwieście czterdzieści osiem złotych 02/100),

- od pozwanego (...) Spółka Akcyjna V. (...) z/s w W. kwotę 4.742,24zł (cztery tysiące siedemset czterdzieści dwa złote 24/100),

zasądza od pozwanego (...) Spółka Akcyjna V. (...) z/s w W. na rzecz powoda H. S. kwotę 6.177,16zł (sześć tysięcy sto siedemdziesiąt siedem złotych 16/100) tytułem zwrotu kosztów procesu, w tym tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego wraz z odsetkami w wysokości w stosunku rocznym odsetek ustawowych za opóźnienie w spełnieniu świadczenia pieniężnego, za czas od dnia uprawomocnienia się orzeczenia do dnia zapłaty.

sędzia Michał Włodarek

Sygn. akt I C 646/22

UZASADNIENIE

W dniu 31 maja 2022r. powód H. S. skierował do tut. Sądu żądanie zasądzenia od pozwanego (...) S.A. V. (...) z/s w W. kwoty 47.258,72zł wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie liczonymi od dnia 7 sierpnia 2021r. do dnia zapłaty, a ponadto żądanie zasądzenia kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Powód podał, że na dochodzoną pozew należność składa się kwota 46.258,72zł, która stanowi różnicę pomiędzy wypłaconym przez pozwanego odszkodowaniem, a kosztami przywrócenia uszkodzonego pojazdu do stanu sprzed zdarzenia oraz kwota 1.000,00zł, która stanowi wartość wydatków z tytułu pozyskania na etapie przedśrodkowym prywatnego kosztorysu.

W uzasadnieniu pozwu powód podniósł, iż w wyniku zdarzenia komunikacyjnego z dnia 23 kwietnia 2021r. doszło do kolizji drogowej, na skutek której uszkodzony został pojazd m – ki A. (...) o nr rej. (...), a przyznana poszkodowanemu przez pozwanego w wyniku przeprowadzonego postępowania szkodowego w ramach odpowiedzialności gwarancyjnej ubezpieczyciela sprawcy szkody z tytułu umowy obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych w związku z ruchem tych pojazdów kwota 27.920,14zł nie rekompensuje rzeczywistej szkody w pojeździe.

Pozwany (...) S.A. V. (...) z/s w W. wniósł o oddalenie powództwa w całości oraz o zasądzenie od powoda na jego rzecz kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W uzasadnieniu odpowiedzi na pozew pozwany podniósł, iż ustalona w postępowaniu szkodowym kwota odszkodowania w łącznej wysokości 27.920,14zł jest adekwatna do rodzaju i charakteru uszkodzeń stwierdzonych w pojeździe oraz uwzględnia stan techniczny pojazdu z daty zdarzenia.

Ponadto pozwany podniósł zarzut przyczynienia się powoda do zaistnienia zdarzenia i powstania jego skutków w rozmiarze 30%.

W piśmie procesowym z dnia 16 marca 2023r. powód rozszerzył żądanie pozwu i wniósł o zasądzenie od powoda na jego rzecz kwoty pieniężnej w wysokości 48.164,14zł wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 7 sierpnia 2021r. do dnia zapłaty oraz podtrzymał wcześniej zgłoszone roszczenie.

Pozwany zakwestionował również w całości rozszerzenia żądania odszkodowawczego i wniósł o jego oddalenie w całości.

Sąd Rejonowy ustalił następujący stan faktyczny.

W dniu 23 kwietnia 2021r. ok. godz. 10.25 w K., na ul. (...) na wysokości posesji nr (...) doszło do kolizji drogowej, w której zdarzył się samochód m – ki A. (...) o nr rej. (...) kierowany przez powoda H. S. z samochodem m – ki V. (...) o nr rej. (...) prowadzonym przez M. P..

Na miejsce zdarzenia został skierowany patrol policji.

Kierujący samochodem V. (...) M. P. swoim zachowaniem na jezdni wytworzył stan zagrożenia bezpieczeństwa w ruchu drogowym i sytuację kolizyjną.

Sprawcą przedmiotowego zdarzenia drogowego jest kierujący samochodem V. (...) M. P., a jego zachowanie na jezdni pozostaje w związku przyczynowym z tym zdarzeniem drogowym.

Kierujący samochodem A. (...) H. S. bezpośrednio przed zaistniałym zdarzeniem drogowym mógł poruszać się z prędkością ok. 65 km/h. Prędkość 65 km/h z jaką poruszał się kierujący samochodem A. (...) nie pozostaje w związku przyczynowym zaistniałym zdarzeniem drogowym.

Kierujący samochodem A. (...) poruszając się z prędkością 65 km/h oraz podejmując manewr hamowania swojego pojazdu w momencie powstania stanu zagrożenia nie miał możliwości uniknięcia zderzenia z samochodem w V. (...). W sytuacji, gdy kierujący samochodem a. (...) poruszałby się z prędkością 50 km/h, to również nie miałby możliwości wykonania skutecznego manewru obronnego zmierzającego do uniknięcia zderzenia z samochodem V. (...).

Na podstawie zgromadzonego materiału dowodowego nie można wykazać by kierujący A. (...) H. S. naruszył zasady bezpieczeństwa w ruchu drogowym pozostające w związku przyczynowym z tym zdarzeniem drogowym.

Sprawca zdarzenia M. P. został ukarany w postępowaniu mandatowym za wykroczenie w ruchu drogowym.

(potwierdzenie przekazania terenu, obiektu lub mienia objętego działaniem ratowniczym k. 9, dokumenty akt szkodowych – płyta Cd. k. 37, 53, opinia biegłego k. 65-122, 148-158, zeznania świadka M. P. k. 48v 00:18:10-00:32:31, przesłuchanie powoda H. S. k. 48-48v 00:03:06-00:18:10)

Pojazd sprawcy szkody był ubezpieczony w Towarzystwie pozwanego – (...) S.A. V. (...) z/s w W..

Powód dokonał zgłoszenia zaistnienia zdarzenia szkodowego w pozwanym Towarzystwie w celu przeprowadzenia postępowania szkodowego w ramach odpowiedzialności gwarancyjnej Ubezpieczyciela sprawcy szkody z tytułu umowy obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych w związku z ruchem tych pojazdów. Postępowanie szkodowe zostało zarejestrowane pod nr (...).

W związku ze zgłoszeniem w/w Ubezpieczyciel przeprowadził postępowanie szkodowe w ramach, którego dokonał oceny rodzaju, charakteru i rozmiarów uszkodzeń w pojeździe poszkodowanego oraz przeprowadził kalkulację kosztów naprawy.

W/w ustalił i przyznał powodowi decyzjami z dnia 15 lipca i 20 sierpnia 2021r., przy uwzględnieniu stopnia przyczynienia się powoda do powstania szkody i jego skutków w rozmiarze 30%, odszkodowanie w łącznej wysokości 27.920,14zł oraz odmówił jego wypłaty w pozostałej części.

(informacja o kosztach naprawy pojazdu k. 11-14, decyzja k. 15-16, odwołanie k. 24-25, dokumenty akt szkodowych – płyta Cd. k. 37, 53)

Do wykonania naprawy samochodu m – ki A. (...) o nr rej. (...) w wyniku kolizji drogowej z dnia 23 kwietnia 2021r. konieczne były następujące części zamienne: zderzak prz l, krata kier pow prz l, konc l zderzaka prz, wspornik z l zderz p, wsporn z l zderz prz, list moc l zderz prz, wsporn zderzaka prz, wypełniacz zderzaka prz, czesc zamyk zderz p, spoler zderz p, reflektor l kpl, reflektor p kpl, błotnik prz l, błotnik prz p, ciągnio prz l, mocow blot prz l, oslona gor reflekt l, uszczel t g blotn l, oslo gor blotn p l, nadkole p l, spoler kola prz l, poszerz blotn prz l, wsporn reflektora l, szyba drzwi prz p, list wnęki z drz p p, wspor luster zewn p, nakl lusterka p, szkło lusterka zew p, lam kierun luster p, rurka parownika, konsola l wsporn zesp, wał przeg prz l kpl, wahacz poprz d l, wahacz gor l tyl, wahacz gor l prz, wahacza d l, obud lozyska kola l, widelki goleni res l, lozys gor amortyz pl, loz kola prz l, piasta kola p l, drążek przegub prz l, zaluzja chłodnicy, kier pow l chłodnicy, chłodnica wody, miska olej czesc d, chłodnica pow dolad, waz l chłodn pow dol, wiązka przew zderz p, sygnał dzw niski ton, czujnik radarowy p l, olej silnikowy, płyn chłodniczy.

Uszkodzenia opisanych powyżej elementów wyposażenia pojazdu nie powstały w wyniku zaistnienia innego zdarzenia drogowego i pozostawały w związku z przedmiotowym zdarzeniem objętym n/n postępowaniem.

W celu przywrócenia stanu poprzedniego w pojeździe prac naprawczych wymagały: kolo prz, miska dzwiekochronna, elem ochronny, niecka izolacji dźwięk t, oslona silnika, układ chłodzenia, czynn chłod, oslona zderzaka prz, zderzak prz l, karta prow powietrza prz p, kratka kier powietrza prz, czujnik radarowy prz p, zestaw przewodow zderzaka prz, zderzak prz, obydwie reflektory, oba błotniki prz, błotnik prz l, uchwyt błotnika l, błotnik prz p, ramie wycieraczki szyby l/p, oslona wlotu powietrza, drzwi prz l, wykładzina prz l, głośnik drzwi prz l, szyba drzwi prz l, drzwi prz p, wykładzina drzwi prz p, głośnik drzwi prz p, lusterko zewn p, oslona zew p, szkło lusterka p, szyba drzwi prz p, szyba drzwi prz p, lampa kierunkowskazu lusterka zew p, kolumna kier, przewod cisl chłodnicy powietrza, chłodnica powietrza, przew parownika, kondensator, chłodnica, zaluzja chłodnicy, miska olejowa czesc dolna, olej silnikowy, drążek łączący prz l, stabilizator, wahacz osi prz d l, wahacz osi prz d p, wahacz prowadzący prz d l, wahacz prow prz d p, wahacz osi prz g l, wahacz prowadzący prz g l, golen sprężyn prz l, amortyzator przed l, walek przegubowy prz l, obudowa lozysk kol prz l, obudowa lozyska kola prz l, wspornik zespolow, konsola prz, kamera otoczenia, pomiary przodu i tyłu pojazdu,

zbieżność kol prz, reflektory, przód formowanie, podłużna kpl prz l, drzwi prz l, felga al p l, część nadwozia konserw przestrz zamkn podłużnica/wneka kola prz l.

Lakierowaniu podlegały: błotnik prz l, błotnik prz p, zderzak prz l, spoiler zderz prz, poszerz błotn prz l, nakł lusterka p, drzwi prz l, drzwi prz p, osłon d drzwi prz l l.

Wartość materiałów niezbędnych do restytucji pojazdu do stanu sprzed zdarzenia bez uwzględnienia podatku Vat wynosi 52.531,25zł, natomiast koszt naprawy mechanicznej i lakierniczej i wysokość dodatkowych wydatków, przy uwzględnieniu, iż wartość jednej godziny pracy pracownika przedsiębiorstwa naprawczego stanowi 110,00zł bez uwzględnienia podatku Vat wynosi łącznie 6.564,14zł, co stanowi łączną kwotę bez uwzględnienia podatku Vat 59.095,39zł, natomiast z uwzględnieniem tej daniny publicznej wynosi 72.687,33zł.

Kwota 72.687,33zł stanowi rzeczywisty koszt przywrócenia pojazdu m – ki A. (...) o nr rej. (...) do stanu sprzed kolizji drogowej z dnia 23 kwietnia 2021r.

Wartość rynkowa pojazdu m – ki A. (...) o nr rej. (...) w dniu 23 kwietnia 2021r. wynosiła kwotę 144.828,00zł, natomiast wartość tego pojazdu w stanie uszkodzonym określona metodą zredukowanego kosztu naprawy wynosiła 85.704,00zł.

Koszt likwidacji szkody w samochodzie A. (...) stanowi 50,2% wartości pojazdu w stanie nieuszkodzonym.

W pojeździe m – ki A. (...) o nr rej. (...) na skutek zdarzenia drogowego z dnia 23 kwietnia 2021r. nie wystąpiła tzw. „szkoda całkowita”.

Naprawa pojazdu była ekonomicznie uzasadniona.

(opinia biegłego k. 65-122, 148-158, dokumenty akt szkodowych – płyta Cd. k. 37, 53)

Powód poniósł również przedsądowe wydatki związane z pozyskaniem dokumentu prywatnego w postaci kalkulacji naprawy pojazdu m – ki A. (...) o nr rej. (...) w wysokości 1.000,00zł brutto, który stanowił podstawę ustalenia i dochodzenia roszczeń od pozwanego w postępowaniu sądowym.

(opinia prywatna k. 17-20, faktura k. 21, dokumenty akt szkodowych – płyta Cd. k. 37, 53)

Sąd uznał za przydatną do ustalenia stanu faktycznego opinię sporządzoną przez biegłego z zakresu techniki samochodowej i wyceny wartości pojazdów, albowiem jest ona pełna, jasna, zrozumiała, wyczerpująca i kompleksowa oraz wewnętrznie spójna. Biegły w opinii udzielił odpowiedzi na wszystkie postawione w tezie dowodowej pytania, sformułowania zawarte w treści opinii pozwalają na zrozumienie wyrażonych w nich ocen i poglądów oraz sposobu dochodzenia do nich, a ponadto biegły przedstawił metodę badawczą, materiał badawczy, na którym się oparł. Wnioski końcowe opinii są zwięzłe i precyzyjne, a ponadto wnioski opinii są logiczne i znajdują oparcie w przeprowadzonych przez biegłego badaniach i nie budzą zastrzeżeń, co do ich trafności w porównaniu z podanym w opinii materiałem badawczym.

Ponadto biegły w sposób fachowy i rzeczowy ustosunkował się do wszystkich zarzutów skierowanych w stosunku do opinii wypowiadając się szczegółowo w obszarze każdego zastrzeżenia odwołując się przy tym do dokumentarnego materiału dowodowego oraz reguł postępowania przy sporządzaniu takiego typu operatów.

Podnoszone przez stronę pozwaną uwagi należy w tych warunkach uznać jedynie za polemikę z prawidłowo i właściwie sporządzonym dokumentem procesowym i nie stanowią podstawy do reformacji albo odrzucenia czy to w całości lub w części tak przeprowadzonych w postępowaniu rozpoznawczym czynności procesowych.

Z tych samych co wskazanych powyżej względów Sąd odmówił w części przydatności do ustalenia stanu faktycznego kalkulacji wartości szkody sporządzonej w postępowaniu szkodowym w ramach odpowiedzialności gwarancyjnej

ubezpieczyciela sprawcy szkody z tytułu umowy obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych w związku z ruchem tych pojazdów oraz opinii prywatnej wytworzonej na zlecenie powoda.

Za wiarygodne należało uznać zaliczone w poczet materiału dowodowego dokumenty zgromadzone w postępowaniu, albowiem zostały one sporządzone przez uprawnione organy w ramach przysługujących im kompetencji, w sposób rzetelny i fachowy. Ich prawdziwość i autentyczność nie wzbudziła w ocenie Sądu wątpliwości.

Sąd Rejonowy zważył, co następuje.

Na podstawie art. 436 § 1 kc odpowiedzialność przewidzianą w art. 435 kc ponosi samoistny posiadacz mechanicznego środka komunikacji poruszanego za pomocą sił przyrody.

Zgodnie z treścią art. 34 ust. 1 ustawy z dnia 22 maja 2003r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych (Dz. U. 2022.2277 – t.j. ze zm.) z ubezpieczenia OC posiadaczy pojazdów mechanicznych przysługuje odszkodowanie, jeżeli posiadacz lub kierujący pojazdem mechanicznym są obowiązani do odszkodowania za wyrządzoną w związku z ruchem tego pojazdu szkodę, będącą następstwem śmierci, uszkodzenia ciała, rozstroju zdrowia bądź też utraty, zniszczenia lub uszkodzenia mienia, natomiast na podstawie art. 36 ust. 1 zd. 1 cyt. ustawy odszkodowanie ustala się i wypłaca w granicach odpowiedzialności cywilnej posiadacza lub kierującego pojazdem mechanicznym, najwyżej jednak do ustalonej w umowie ubezpieczenia sumy gwarancyjnej.

Cytowany przepis art. 34 w/w ustawy jest wyrazem tendencji ustawodawcy, aby umowa ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej stwarzała możliwie szeroki zakres ochrony ubezpieczeniowej zarówno ubezpieczonemu sprawcy szkody przed konsekwencjami osobistego ponoszenia odpowiedzialności cywilnej, jak i poszkodowanemu, przez zapewnienie mu pełnej kompensaty ze strony ubezpieczyciela szkody wyrządzonej przez ponoszącego odpowiedzialność cywilną sprawcę. W konsekwencji odpowiedzialność ubezpieczyciela determinowana jest odpowiedzialnością sprawcy wypadku – por. wyrok s. apel. w Poznaniu z dnia 4 lutego 2015r. w sprawie o sygn. akt I ACa 1093/14, opubl. LEX nr 1681964, wyrok s. apel. w Gdańsku z dnia 4 grudnia 2014r. w sprawie o sygn. akt V ACa 673/14, opubl. LEX nr 1651861.

Świadczenie pieniężne, które wypłaca ubezpieczyciel w ramach odpowiedzialności przewidzianej przez cyt. powyżej przepisy, jest ustalane według reguł rządzących cywilnym prawem odszkodowawczym, a więc o rodzaju i wysokości świadczeń należnych od ubezpieczyciela decydują przepisy kodeksu cywilnego, zwłaszcza art. 361-363 kc, z tą jednak istotną różnicą, że w ramach odpowiedzialności z tytułu ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych wyłącznym sposobem naprawienia szkody jest odszkodowanie pieniężne – por. wyrok s.apel. w Łodzi z dnia 24 lipca 2014r. w sprawie o sygn. akt I ACa 134/14, opubl. LEX nr 1498945

W cytowanych przepisach nie istnieją przy tym w żadnej mierze ograniczenia praw poszkodowanego do żądania ustalenia odszkodowania z uwzględnieniem cen części oryginalnych.

Odszkodowanie przysługujące od ubezpieczyciela odpowiedzialności cywilnej za uszkodzenie pojazdu mechanicznego obejmuje niezbędne i ekonomicznie uzasadnione koszty naprawy pojazdu, ustalone według cen występujących na lokalnym rynku – por. uchwała SN z dnia 13 czerwca 2002r. w sprawie o sygn. akt III CZP 32/03, opubl. Legals.

Poszkodowany ma prawo wyboru w jakim warsztacie naprawczym dokonana naprawy. Decydujące znaczenie mają ceny na rynku lokalnym, a nie średnie ceny ogólnokrajowe. Poszkodowany może dokonać też wyboru czy naprawa zostanie dokonana nowymi częściami oryginalnymi czy też częściami nieoryginalnymi lub używanymi. Niewątpliwą granicą możliwości domagania się pokrycia kosztów przywrócenia stanu poprzedniego jest wartość pojazdu przed wyrządzeniem szkody. W zakresie odpowiedzialności odszkodowawczej ubezpieczyciela mieszczą się także wydatki poniesione przez osobę poszkodowaną w toku postępowania likwidacyjnego związane.

Należy w świetle powyższego stwierdzić, że kosztami „ekonomicznie uzasadnionymi” będą koszty ustalone według cen, którymi posługuje się wybrany przez poszkodowaną warsztat naprawczy dokonujący naprawy samochodu. Nie ma przy tym znaczenia fakt, że ceny te odbiegają (są wyższe) od cen przeciętnych dla określonej kategorii usług naprawczych na rynku. Jeżeli bowiem nie kwestionuje się uprawnienia do wyboru przez poszkodowanego warsztatu samochodowego mającego dokonać naprawy, miarodajne w tym zakresie powinny być ceny stosowane właśnie przez ten warsztat naprawczy.

Zdaniem Sądu orzekającego w niniejszej sprawie uzależnienie wypłaty odszkodowania od naprawy pojazdu za określoną i arbitralnie przyjętą przez pozwanego niską stawkę stanowiłoby naruszenie powyższego uprawnienia poszkodowanego do wyboru warsztatu, w którym naprawi pojazd. Zważyć bowiem należy, iż jeżeli w procesie wyceny wysokości szkody przyjmuje się czynniki niewystępujące na rynku lub też występujące sporadycznie, to należy uznać, że nie jest to obiektywna wycena kosztów naprawy pojazdu. Jednocześnie, strona pozwana nie złożyła żadnych wiarygodnych dowodów, np. umów zawartych z warsztatami prowadzącymi działalność gospodarczą w miejscu zamieszkania powoda, z których wynikałoby, że za kwotę wskazaną przez ubezpieczyciela możliwa była pełnowartościowa i kompleksowa naprawa pojazdu. Zdaniem Sądu mało prawdopodobne jest także, aby nawet zakłady naprawcze współpracujące z pozwanym stosowały tak niskie stawki, jak uwzględnione w kosztorysie pozwanego.

Sąd rozpoznający niniejszą sprawę podziela w tym zakresie pogląd prawny zaprezentowany przez Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 12 kwietnia 2012r. w sprawie o sygn. akt III CZP 80/11, opubl. OSNC 2012/10/112 oraz w postanowieniu z dnia 20 czerwca 2012r. w sprawie o sygn. akt III CZP 85/11, opubl. OSNC 2013/3/37.

Obowiązkiem Ubezpieczyciela w ramach jego odpowiedzialności odszkodowawczej jest przywrócenie do stanu poprzedniego, co oznacza, że pojazd ma być sprawny technicznie i zapewnić poszkodowanemu komfort jazdy w takim stopniu jak przed zdarzeniem, co powoduje, że ubezpieczyciel, w ramach umowy o odpowiedzialności cywilnej posiadacza pojazdu, powinien ustalić odszkodowanie w kwocie, która zapewnia przywrócenie pojazdu do stanu sprzed zdarzenia wyrządzającego szkodę jako całości. Przywrócenie stanu poprzedniego ma miejsce, jeżeli stan pojazdu po naprawie pod każdym istotnym względem stanu technicznego, zdolności użytkowania, części składowych, trwałości, wyglądu estetycznego itd. odpowiada stanowi pojazdu przed uszkodzeniem.

Ubezpieczyciel zobowiązany jest na żądanie poszkodowanego do wypłaty, w ramach odpowiedzialności z tytułu ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej posiadacza pojazdu mechanicznego, odszkodowania obejmującego celowe i ekonomicznie uzasadnione koszty nowych części i materiałów służących do naprawy uszkodzonego pojazdu, a jeżeli ubezpieczyciel wykaże, że prowadzi to do wzrostu wartości pojazdu, odszkodowanie może ulec obniżeniu o kwotę odpowiadającą temu wzrostowi, przy czym dokonanie potrąceń amortyzacyjnych, odpowiadających zużyciu samochodu i jego części przed uszkodzeniem jest nieuzasadnione.

Wydatki poniesione na części nowe, których użycie było niezbędne do osiągnięcia tego celu, składają się na koszt naprawienia szkody i nie mogą one obciążać poszkodowanego, lecz osobę odpowiedzialną za szkodę. W takiej sytuacji zakład ubezpieczeń powinien ustalić wysokość odszkodowania z uwzględnieniem cen części nowych, skoro bowiem chodzi o przywrócenie do stanu poprzedniego pojazdu jako całości, to nie ma co do zasady znaczenia, że w miejsce części starych wmontowano części nowe. W szczególności nie ma żadnych podstaw prawnych, aby zawsze odrębnie oceniać wartość części i jeżeli części stare były już w chwili wypadku częściowo zużyte, z tego powodu obniżyć należne odszkodowanie za przywrócenie do stanu poprzedniego całego pojazdu. Nie budzi bowiem wątpliwości, że oryginalność części wykorzystywanych do naprawy pojazdu stanowi istotny czynnik decydujący o tym, czy naprawa jest wystarczająca do przywrócenia jego do stanu poprzedniego. Jest oczywiste, że ich dobór może prowadzić do pogorszenia położenia poszkodowanego. W niektórych bowiem przypadkach istotną cechą decydującą o zupełności restytucji jest - obok jakości części - samo pochodzenie części od producenta pojazdu.

Konieczność wymiany uszkodzonej części stanowi niewątpliwie normalne następstwo działania lub zaniechania, z którego szkoda wynikła (por. art. 361 § 1 kc), a jeżeli nie da się jej naprawić w taki sposób, aby przywrócić ją do stanu

sprzed zdarzenia wyrządzającego szkodę, musi zostać zastąpiona inną. Zastąpienie części starych nowymi, jeżeli ich użycie było niezbędne do naprawienia uszkodzonego pojazdu, jest uznawane za celowe i ekonomicznie uzasadnione wydatki poniesione w celu przywrócenia stanu poprzedniego. Odmienne stanowisko musiałoby prowadzić do pozbawionego podstaw prawnych wniosku, że ciężar przywrócenia do stanu poprzedniego rzeczy używanej spoczywa częściowo na poszkodowanym.

Wykładnia art. 361 § 2 kc i art. 363 § 2 kc prowadzi zatem do wniosku, że ubezpieczyciel, w ramach umowy odpowiedzialności cywilnej posiadacza pojazdu, powinien ustalić odszkodowanie w kwocie, która zapewnia przywrócenie pojazdu do stanu sprzed zdarzenia wyrządzającego szkodę jako całości, a ponadto nie daje również podstaw do obniżenia należnego poszkodowanemu odszkodowania o różnicę pomiędzy wartością części nowej a wartością części, która uległa uszkodzeniu, wyliczoną odrębnie dla każdej części. Brak bowiem podstaw, aby poszkodowany ponosił dodatkową stratę w postaci różnicy pomiędzy wartością części zamiennych, jaką miały one przed wypadkiem, a wartością części nowych, których zamontowanie w naprawionym pojeździe było celowe.

Szkoda majątkowa musi pozostawać bowiem w normalnym związku przyczynowym z wypadkiem w rozumieniu art. 361 § 1 kc – por. wyrok s.apel. w Lublinie z dnia 20 maja 2015r. w sprawie o sygn. akt I ACa 968/14, opubl. LEX nr 1770850, wyrok s.apel. w Białymstoku z dnia 8 kwietnia 2015r. w sprawie o sygn. akt I ACa 959/14, opubl. LEX nr 1667508, wyrok s.apel. w Warszawie z dnia 4 listopada 2014r. w sprawie o sygn. akt VI ACa 68/14, opubl. LEX nr 1624064, wyrok s.apel. w Łodzi z dnia 28 października 2014r. w sprawie o sygn. akt I ACa 824/14, opubl. LEX nr 1554766, wyrok s.apel. w Lublinie z dnia 13 lutego 2014r. w sprawie o sygn. akt I ACa 785/13, opubl. LEX nr 1469375.

Konstatując należy stwierdzić, iż poszkodowanemu przysługuje pełne prawo do odszkodowania ustalonego według cen części oryginalnych pochodzących bezpośrednio od producenta pojazdu, niezależnie od wieku pojazdu, stanu jego wyeksploatowania i tego, że w obrocie dostępne są również tzw. części alternatywne - części zamienne nie będące częściami oryginalnymi albowiem dzięki naprawie dokonanej z wykorzystaniem części oryginalnych stan samochodu jest - pod względem technicznym, użytkowym, trwałości i estetyki - najbardziej zbliżony do jego stanu sprzed kolizji, co odpowiada zasadzie pełnego odszkodowania.

Zasada pełnego odszkodowania ma zapewnić całkowitą kompensatę doznanego uszczerbku, w granicach normalnego związku przyczynowego. Odstępstwo od tego i zastosowanie zasady *compensatio lucri cum damno* mogłoby mieć miejsce tylko wyjątkowo, gdyby zastosowanie nowych oryginalnych części w sposób istotny spowodowało wzrost wartości pojazdu uszkodzonego w stosunku do stanu sprzed wyrządzenia szkody, czego pozwany w ramach niniejszego postępowania nie wykazał. Z faktów powszechnie znanych wynika bowiem, że jeżeli pojazd był naprawiany w związku z wypadkiem, to jego cena ulega obniżeniu, nie ma więc znaczenia, iż zamontowano w nim elementy nowe.

Stratę określa się przez porównanie wartości pojazdu przed zdarzeniem wyrządzającym szkodę i po przywróceniu go do stanu poprzedniego.

Strata obejmuje również utratę wartości rynkowej pojazdu uszkodzonego w stosunku do pojazdu o takich samych parametrach nienoszącego cech ingerencji w jego strukturę.

Koszt naprawy uszkodzonego w wypadku komunikacyjnym pojazdu, nieprzewyższający jego wartości sprzed wypadku, nie jest nadmierny w rozumieniu art. 363 § 1 kc. Przyjmuje się bowiem, że nieopłacalność naprawy, będąca przesłanką wystąpienia tzw. szkody całkowitej, ma miejsce wówczas, gdy jej koszt przekracza wartość pojazdu sprzed wypadku. Stan majątku poszkodowanego, niezakłócony zdarzeniem ubezpieczeniowym, wyznacza bowiem rozmiar należnego odszkodowania – por. postanow. SN z dnia 12 stycznia 2006r. w sprawie o sygn. akt III CZP 76/05, opubl. LEX nr 175463, wyrok SN z dnia 20 października 1972r. w sprawie o sygn. akt II CR 425/72, opubl. OSNC 1973/6/111.

W warunkach przedmiotowego postępowania wymagało również rozważenia czy w sprawie nie zaistniały przesłanki przyczynienia się powoda w rozumieniu art. 362 kc do zaistnienia zdarzenia szkodowego, powstania szkody majątkowej oraz jej wysokości.

Przyczynienie się w ujęciu art. 362 kc oznacza, że pomiędzy zachowaniem poszkodowanego a szkodą istnieje adekwatny związek przyczynowy. Wina lub oczywista nieprawidłowość (albo ich brak) po stronie poszkodowanego podlegają uwzględnieniu przy ocenie, czy i w jakim stopniu przyczynienie się uzasadnia obniżenie odszkodowania. Ocena stopnia przyczynienia musi uwzględniać wiek i doświadczenie stron oraz ciężące na nich obowiązki, a także stopień świadomości poszkodowanego.

W świetle ustalonego przez Sąd stanu faktycznego, brak jest podstaw do przypisania powodowi zarzutu z art. 362 kc.

Obowiązkiem stron było w ramach postępowania przed Sądem przytoczenie okoliczności faktycznych, z których wywodzi roszczenie (art. 187 § 1 pkt 2 kpc) i wskazanie na dowody, których przeprowadzenie potwierdzi zasadność jego twierdzeń o faktach (art. 232 kpc i art. 6 kc). Zgodnie z zasadami procesu cywilnego ciężar gromadzenia materiału dowodowego spoczywa na stronach (art. 232 kpc., art. 3 kpc, art. 6 kc). Jego istota sprowadza się do ryzyka poniesienia przez stronę ujemnych konsekwencji braku wywiązania się z powinności przedstawienia dowodów. Skutkiem braku wykazania przez stronę prawdziwości twierdzeń o faktach istotnych dla sprawy jest tylko to, że twierdzenia takie zasadniczo nie będą mogły leżeć u podstaw sądowego rozstrzygnięcia. Strona, która nie udowodni przytoczonych twierdzeń, utraci korzyści, jakie uzyskałaby aktywnym działaniem (por. wyrok s.apel w Białymstoku z dnia 28 sierpnia 2014r. w sprawie o sygn. akt I ACa 286/14, opubl. LEX nr 1511625).

To na ubezpieczycielu ciąży obowiązek przeprowadzenia prawidłowego postępowania likwidacyjnego, którego celem jest nie tylko ocena zasadności roszczeń zgłaszanych przez poszkodowanego, ale również zebranie materiału umożliwiającego ocenę zakresu przedmiotowych roszczeń.

Nieprawidłowości w toku postępowania likwidacyjnego nie mogą prowadzić do przerzucenia na ubezpieczonego negatywnych konsekwencji z tym związanych.

Celem postępowania likwidacyjnego jest bowiem między innymi ustalenie wysokości szkody i świadczenia zakładu ubezpieczeń. To właśnie w postępowaniu likwidacyjnym winno nastąpić ustalenie wysokości odszkodowania, a rolą sądu w ewentualnym procesie jest kontrola prawidłowości ustalenia wysokości odszkodowania.

Ubezpieczony nie może więc ponosić skutków działań ubezpieczyciela, które okazały się nietrafne, gdy chodzi o ustalenie wysokości należnego ubezpieczonemu odszkodowania – por wyrok SN z dnia 4 kwietnia 2003r. w sprawie o sygn. akt III CKN 1512/00, opubl. Legalis.

Pozwany w ramach przedmiotowego postępowania nie wykazał przy tym, że zamontowanie części nowych w miejsce starych prowadzi do bezpodstawnego wzbogacenia poszkodowanego i czynności te spowodowałyby wzrost wartości pojazdu jako całości i że poszkodowany na tej operacji zyskał. Zakład ubezpieczeń dowolnie ustalił, że poszkodowany może otrzymać odszkodowanie w wysokości wartości części już częściowo zużytej, jaką miałyby ona, gdyby ją sprzedawano na rynku i nie uwzględnił faktu, że część po połączeniu jej z pojazdem nie może być oceniana jako samodzielny przedmiot obrotu, lecz staje się jednym z elementów, które należy brać pod uwagę przy ocenie poniesionej straty. Nie jest także jasne, za pomocą jakich kryteriów pozwany ustalił wartość części starej, która została uszkodzona podczas wypadku, część ta bowiem, gdyby nie została uszkodzona, mogła służyć jeszcze przez czas, który nie w każdym przypadku musi się równać okresowi wynikającemu z porównania okresu eksploatacji części nowej i już używanej. Do obniżenia odszkodowania nie wystarczy bowiem wzięcie pod uwagę samego okresu eksploatacji części, która ulega wymianie na nową, a przy naprawie rzeczy polegającej na przywróceniu do stanu poprzedniego nie można odrębnie oceniać wartości części użytych do naprawy, a pomijać wartość i użyteczność rzeczy jako całości.

Z podanych wyżej względów Sąd, przy uwzględnieniu rzeczywistej wartości szkody w pojeździe powoda i pomniejszeniu tej należności o wartość świadczenia przekazanego powodowi w ramach postępowania likwidacyjnego, zasądził od pozwanego na rzecz powoda kwotę 44.767,19zł (72.687,33zł brutto (rzeczywisty koszt przywrócenia pojazdu m – ki A. (...) o nr rej. (...) do stanu sprzed zdarzenia) – 27.920,14zł brutto (odszkodowanie przyznane przez ubezpieczyciela w postępowaniu likwidacyjnym) = 44.767,19zł, którą to kwotę należało powiększyć o wartość

wydatków poniesionych przez powoda za sporządzenie ekspertyzy prywatnej na etapie przedsądowym, które wynoszą kwotę 1.000,00zł, co daje łącznie kwotę 45.767,19zł wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie oraz oddalił powództwo w pozostałej części.

Należy w tym miejscu podnieść, iż dla powstania roszczenia o naprawienie szkody w postaci kosztów naprawy pojazdu nie mają znaczenia późniejsze zdarzenia między innymi w postaci sprzedaży uszkodzonego lub już naprawionego pojazdu. Okoliczność, że poszkodowany nie czekając na wypłatę odszkodowania podejmuje decyzję o sprzedaży uszkodzonego samochodu, nie pozbawia go prawa do odszkodowania w wysokości odpowiadającej hipotetycznym kosztom naprawy, skoro rzeczywista naprawa nie stanowi warunku dochodzenia odszkodowania. W konsekwencji poszkodowany w ramach ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej posiadacza pojazdu mechanicznego, w przypadku szkody częściowej, może żądać odszkodowania w wysokości odpowiadającej niezbędnym i uzasadnionym ekonomicznie kosztom przywrócenia pojazdu do stanu poprzedniego, także wtedy, gdy naprawy nie dokonał (lub dokonał jej częściowo) i sprzedał pojazd w stanie uszkodzonym. Nie można w takim stanie faktycznym ograniczać wysokości odszkodowania - podobnie, jak przy szkodzie całkowitej - do różnicy między wartością pojazdu przed uszkodzeniem a uzyskaną przez poszkodowanego ceną jego sprzedaży. Zbycie rzeczy jest uprawnieniem właściciela tak samo jak korzystanie z niej. Skorzystanie z tego uprawnienia nie może ograniczać wysokości należnego poszkodowanemu odszkodowania, ubezpieczyciel sprawcy szkody powinien bowiem wyrównać uszczerbek w majątku poszkodowanego do pełnej wysokości szkody. Nie znajduje zatem oparcia w utrwalonym orzecznictwie Sądu Najwyższego stanowisko, że w przypadku sprzedaży pojazdu wysokość odszkodowania może być przez poszkodowanego udowodniona tylko poprzez wykazanie różnicy między wartością pojazdu przed szkodą i ceną uzyskaną z jego sprzedaży, które jednocześnie wyznaczają wielkość uszczerbku w jego majątku.

Jakkolwiek obowiązek ubezpieczyciela odpowiedzialności cywilnej polega na zapłacie odszkodowania, a więc na spełnieniu świadczenia pieniężnego (art. 822 § 1 kc), to jednak judykatura przyjmuje, że poszkodowany może, według swojego wyboru, żądać od ubezpieczyciela zapłaty kosztów hipotetycznej restytucji albo zapłaty odpowiedniej sumy pieniężnej ustalonej zgodnie z metodą różnicy. Przepis art. 822 § 1 kc modyfikuje normę wynikającą z art. 363 § 1 kc jedynie w ten sposób, że roszczenie o przywrócenie stanu poprzedniego przekształca w roszczenie o zapłatę kosztów restytucji. Orzecznictwo zgodnie przy tym przyjmuje, że powstanie tego roszczenia, a tym samym zakres odszkodowania, nie zależą od tego, czy poszkodowany dokonał restytucji i czy w ogóle ma taki zamiar. Stosowanie art. 822 § 1 w zw. z art. 363 § 1 kc oznacza, że poszkodowany nie może jednak żądać zapłaty kosztów (hipotetycznej) restytucji w sytuacji, w której przywrócenie stanu poprzedniego byłoby niemożliwe albo też pociągało za sobą nadmierne trudności lub koszty. Ocena, czy koszty restytucji są nadmierne, zależy od okoliczności sprawy – por. wyrok SN z dnia 3 kwietnia 2019r. w sprawie o sygn. akt II CSK 100/18, opubl. Legalis, postanow. SN z dnia 16 grudnia 2021r. w sprawie o sygn. akt III CZP 66/20, opubl. Legalis.

Powód był również uprawniony do uzyskania zwrotu kosztów poniesionych z tytułu sporządzenia przedsądowej prywatnej ekspertyzy w sytuacji dochodzenia należności od pozwanego. Charakter odpowiedzialności pozwanego uzasadnia przyjęcie, że obok bezpośrednich skutków, w ramach normalnego związku przyczynowego, mogą znajdować się pośrednie działania, powodujące uszczerbek majątkowy związany ze zdarzeniem powodującym szkodę (stratę), która także powinna być wyrównana. Takim działaniem jest pozyskanie materiału dowodowego opartego o wiedzę specjalną oraz profesjonalnej pomocy prawnej, aby postępowanie przeprowadzone zostało sprawnie i fachowo, bez konieczności uruchamiania drogi sądowej. Koszty tak pozyskanego dokumentu mieszczą się w pojęciu szkody powoda, a tak poniesione wydatki finansowe powoda na etapie przedsądowego dochodzenia roszczeń pozostają w związku przyczynowym z działaniem pozwanego i jego odpowiedzialnością (por. art. 361 kc i art. 363 kc) – por. uchwała SN z dnia 2 września 2019r. III CZP 99/18, opubl. Legalis.

O roszczeniu ubocznym orzeczono w oparciu o treść art. 481 § 1 i 2 - 2⁴ kc.

Dłużnik popada w opóźnienie, jeżeli nie spełnia świadczenia w terminie, w którym stało się ono wymagalne.

Opóźnienie świadczenia odszkodowawczego następuje, jeżeli dłużnik nie spełni świadczenia niezwłocznie po wezwaniu go przez wierzyciela i od tej chwili należą się wierzycielowi odsetki - art. 455 kc. Wymagalne roszczenie o odszkodowanie powoduje stan opóźnienia po jego sprecyzowaniu co do wysokości i wezwaniu dłużnika do zapłaty konkretnej kwoty z tego tytułu.

Ratio legis art. 14 ustawy z dnia 22 maja 2003r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych (Dz. U. 2022.2277 – t.j. ze zm.) opiera się na uprawnieniu do wstrzymania wypłaty odszkodowania w sytuacjach wyjątkowych, gdy istnieją niejasności odnoszące się do samej odpowiedzialności ubezpieczyciela albo wysokości szkody. Ustanawiając krótki termin spełnienia świadczenia ustawodawca wskazał na konieczność szybkiej i efektywnej likwidacji szkody ubezpieczeniowej. Po otrzymaniu zawiadomienia o wypadku Ubezpieczyciel - jako profesjonalista korzystający z wyspecjalizowanej kadry i w razie potrzeby z pomocy rzeczoznawców (art. 355 § 2 kc) - obowiązany jest do ustalenia przesłanek swojej odpowiedzialności, czyli samodzielnego i aktywnego wyjaśnienia okoliczności wypadku oraz wysokości powstałej szkody – por. por. wyrok SN z dnia 16 grudnia 2011r. w sprawie o sygn akt V CSK 38/11, opubl. LEX nr 1129170, por. wyrok s.apel. w Poznaniu z dnia 27 czerwca 2013r. w sprawie o sygn. akt I ACa 494/13 LEX nr 1353802.

O kosztach procesu, w tym kosztach zastępstwa procesowego, orzeczono na podstawie art. 108 § 1 kpc w z art. 98 § 1 i 3 kpc i art. 100 kpc i w zw. z § 2 pkt 5 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz. U. 2018.265 – j.t. ze zm.) oraz w oparciu o treść art. 13 ust. 1 ustawy z dnia 28 lipca 2005r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz. U. 2023.1144 – t.j.) i art. 1 ust. 1 pkt 2 i art. 5 ust. 1 ustawy z dnia 16 listopada 2006r. o opłacie skarbowej (Dz. U. 2022.2142 – j.t. ze zm.).

Z tych wszystkich względów orzeczono jak w sentencji wyroku.

sędzia Michał Włodarek